

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRAVY O BRNĚ
NA STARÉM MĚSTĚ V LIDOVÝCH A NERODNÝCH PAMÁTKÁCH
K ASPEKTŮM VÝVOJE MĚSTA BRNĚ

BRNO, 2005
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ
STŘEDNÍ PRÁCE

Mgr. Petr Štěpánek
Mgr. David Moravský
Mgr. Petr Dvořák
Mgr. Jan Kříž
Mgr. Jan Kříž

PŘEDNÍ ZPRAVY
VÝZKUMŮ
V BRNĚ
2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

PALEOLIT A NEOLIT

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

nádrž má obdélný tvar (šířka 0,95 m, délka cca 0,75 m, hloubka od posledního schodu 0,60 m) se zaoblenými rohy. Výška ode dna ke klenbě činí 2,4 m. Poměrně silný pramen zaplňuje nádrž ještě dnes do výšky 1,3 m.

Co se týče datování, není pro něj příliš mnoho opor. S největší pravděpodobností ovšem stála již nejspíše na konci 18. stol. Odpovídá tomu konstrukce klenby. Druhým důkazem je mince z roku 1800 nalezená při rozebírání podlahy, kde ležela ve škvíře mezi kameny.

Petr Kubín, RM Mikulov

Resumé

Mikulov (Bez. Břeclav), Brněnská Strasse, Parzelle Nr. 2201–2208. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – Havlíčkova ulice, parc.č. 74, č. p. 187.

V souvislosti se stavbou rodinného domku v jihozápadní části historického jádra někdejšího městečka byly dokumentovány výkopy pro základy. V přední části parcely byly zjištěny planýrky s mezivrstvami požárového rázu. Nepočtené nálezy lze klát do pozdního středověku a novověku.

Rudolf Procházka, Archaia Brno, a.p.s.

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov), Innenbereich der Stad, Havlíčkova Str., Parz. Nr. 74, Kon. N. 187. Spätmittelalter-Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOKRÁ-HORÁKOV (k. ú. Mokrá, okr. Brno-venkov)

Mokrá-lom VIII. Novověk. Vápenické pece. Záchranný výzkum.

Na přelomu roku 2003 a 2004 byly provedeny na SSV okraji západního lomu Mokrá (U obrázku, Nad studénčným; ZM ČR 1:10 000, list 24-41-17, 165 mm od Z s. č. a 55 mm od J s. č.) skryvky pro předpokládanou těžbu. Během snímání nadložních vrstev vápenců byl v půdoryse odkryt větší objekt se dvěma pecemi s nápadně propálenými okraji. V průběhu následného záchranného výzkumu bylo zjištěno, že se jedná o dvě vápenické pece, které byly již částečně zkoumány v roce 2001 (NZ ÚAPP Brno, č. j. 319/01).

Objekty byly prozkoumány kompletně. Na základě stratigrafických pozorování se podařilo vyčlenit dva horizonty, ve kterých obě vápenky pracovaly. V první fázi zde pracovala pec II, kterou se podařilo zařadit do 17. stol. V následném období (18. stol.) pracovala nad Studénčným žlebem pec I. Zajímavý nález byl učiněn v předpeči pece I, kde byl odkryt 2,6 m hluboký okop z 2. světové války. Obě prozkoumané pece lze označit jako polní typ vápenické pece s kamennou a hliněnou plentou.

Od roku 1994, kdy byl v lomech u Mokré zahájen soustavný záchranný archeologický výzkum, bylo prozkoumáno sedm vápenických pecí. Prozkoumané objekty reprezentují vývoj místního vápenictví v obdobích 13., 16., 17. a 19. stol.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé

Mokrá-Horákov (Kataster Mokrá, Bez. Brno-venkov). Neuzeit. Kalkofen. Rettungsgrabung.

NEZAMYSLICE (okr. Prostějov)

„Intravilán obce, parc. č. 2344/3“. Raný středověk – střední doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Většina prozkoumaných objektů na ploše určené k výstavbě haly firmy PB Plast (viz kap. Eneolit) souvisí s osídlením místa ve středohradištním období. Dějiny středověkých Nezamyslic se tak posouvají hluboko před první písemnou zprávu, kterou je obec připomínána až k roku 1276. ZM ČR 1:10 000, list 24-42-08, 320 mm od Z s. č. a 293 mm od J s. č.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Nezamyslice (Bez. Prostějov). Innenbereich der Gemeinde. Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

NOVÝ MALÍN (okr. Šumperk)

Č. p. 134, parc. č. 20, 21. Středověk (?). Opevnění. Záchranný výzkum.

Na základě písemného oznámení výkopových prací pro přípojku na obecní kanalizaci na parc. č. 20 a 21, k. ú. Nový Malín měl být v říjnu 2004 proveden záchranný archeologický výzkum (ZM ČR 1:10000, list 14-42-16, 256 mm od Z s. č. a 341 mm od J s. č.). Výkop měl vést napříč valem patrně středověké fortifikace, který je kulturní památkou a který popsal naposledy M. Plaček (2003a, 2003b). Nelze vyloučit ani pravěký původ zemního tělesa, neboť nebylo dosud archeologicky zkoumáno. Po příjezdu na lokalitu však bylo zjištěno, že kromě přípojky pro kanalizaci došlo k odstranění části vrcho-

Obr. 15. Nový Malín, parc. č. 20 a 21, pohled na val od severovýchodu, stav 22. září 2004, foto H. Dehnerová.

Nový Malín, Parz. N. 20, 21, Ansicht des Walles vom Nordwesten, Stand 22.9. 2004, Aufnahme von H. Dehnerová.

lu valu, a to bez předchozího oznámení příslušným organizacím. Val byl v délce cca 15 m z původní úrovně koruny snížen o cca 1 m, na úroveň povrchu dvorku před budovou. Zemina, která původně tvořila těleso valu, byla shrnuta na jeho severní svah (obr. 15; obr. 16). Výkopem pro přípojkou kanalizace byl val prořat od severozápadního nároží budovy č. p. 134 severovýchodním směrem v délce cca 20 m (obr. 17). Výkop byl široký 0,80–0,90 m u dna, v části, která protínala vrchol valu se směrem k povrchu rozšiřoval až na 1,90 m. Hloubka výkopu činila průměrně 0,80 m od povrchu (ve svahu), v místě vrcholu valu dosáhla minimálně 1,80 m.

Obnažená část valu byla tvořena světle okrovou jílovitou hlínou s četným výskytem kamenů a oblázků různých velikostí a s nahodilými drobkami mazanice. Povrch valu tvořila šedočerná ornice (síla 0,20 m) a šedohnědá podorniční vrstva (0,20 m). Stopy dřevěné nebo kamenné konstrukce nebyly zjištěny, zdá se tedy, že opevnění v této části bylo tvořeno náspem.

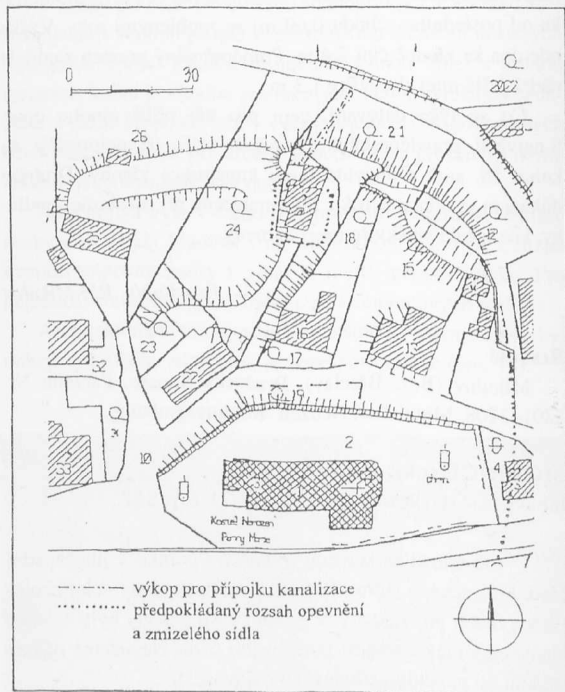
Výsledky záchranného archeologického výzkumu neumožnily datování vzniku či zániku tohoto fortifikačního prvku, avšak ani nevyloučily jeho pravěký původ.

Bohužel v důsledku nerespektování zákona stavebníkem došlo k nenahraditelnému poškození kulturní památky.

Hana Dehnerová, NPÚ, ú. a p. Olomouc

Literatura

Plaček, M. 2003a: Zbytky středověkého opevnění v katastru Nového Malína, Severní Morava 85, 3–9.

Obr. 17. Nový Malín, nový stav valu na parc. č. 20 a 21 (říjen 2004), plánec podle M. Plačka (2003a, 4). Nový Malín, der heutige Stand des Walles auf der Parzelle N. 20, 21. Der Plan nach M. Plaček (2003a, 4)

Resumé

Nový Malín (Bez. Šumperk). Kon. N. 134, Parzellen Nr. 20, 21. Mittelalter (?). Befestigung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Křížkovského č. o. 8, č. p. 511, parc. č. 209. Středověk. novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

Souřadnice: Y = -546574,38, X = -1121381,99; Y = -546563,87, X = -1121387,53; Y = -546571,53, X = -1121405,75

V měsíci září 2004 probíhal záchranný archeologický výzkum (formou dohledu) na východním nádvoří bývalé proboštské rezidence (nyní rektorát Univerzity Palackého). Akce souvisela s rekonstrukcí jídelny, a proto byly sledovány výkopy pro různé inženýrské sítě z budovy na nádvoří (obr. 18). V severovýchodním rohu nádvoří byly celkem vyhloubeny čtyři výkopy označené jako sonda S1/04–S4/04.

Sonda S1/04, výkop pro kanalizaci, byla vedena podél severovýchodní zdi, její délka byla 15 m, šířka 0,5 m a hloubka 1,3 m. Tato sonda nebyla podrobněji zkoumána, protože výkop byl veden do staré betonové kanalizace.

Sonda S2/04, výkop obdobného účelu jako předchozí, byla vykopána podél jihovýchodní zdi domu, navazovala na sondu S1/04 (délka = 17,5 m, šířka = 0,4–0,5 m, hloubka = 1,3 m). Na severovýchodním konci sondy byla zjištěna torza dvou novověkých a jedné recentní zdi (k. 900–902) – pozůstatků zbouraných dvorních přístaveb. Z této sondy byly sběrem z výkopku získány vzorky keramiky ze 17. století.

Obr. 16. Nový Malín, parc. č. 20 a 21, pohled na val od severovýchodu, stav 26. října 2004, foto H. Dehnerová.

Malín, Parz N. 20, 21, Ansicht des Walles vom Nordwesten, Stand 26.10. 2004, Aufnahme von H. Dehnerová.

Plaček, M. 2003b: Povrchová prospekce některých šlechtických sídel na Šumpersku. Přehled výzkumů 44, 151–156.